

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De Fine vitæ co[n]templatiuæ. Cap. xxix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Augu. l. b. de morib. Eccl. c. 31.

Augustinus, ita scribens: Nihil de his loqui videtur enim nonnullis res humanas plusquam oportet deferuisse, non intelligentibus, quantum nobis eorum animus in orationibus prosit, & vita ad exemplum, quorum corpora videre non sinimur. Et optime quidem. Est namque istorum vita contemplationi addicta, veluti Domini charissima sponsa, quae eius domum, scilicet sanctam Ecclesiam, sua pulchritudine illustrat, sua puritate alios ad perfectionem allicit, & quidquid postulat, vel ad peccatorum purgationem, vel ad virtutis augmentum, vel ad felices negotiorum euentus, ipsi, non semel, sed sapissimè impetrat.

Eccl. 5. 19.

Est denique admirabilis contemplativae vitae suavitati cui homo deditus, tanta interdum iucunditate, & voluptate perfunditur, ut optime ei aptari possit illud Salomonis. Non satis recordabitur dierum vitae suae, eo quod Deus occupet deliciis cor eius. Sicut enim mundanus ludo detentus, aut coniviuii, & potationibus, aliisque similibus voluptatibus occupatus, tantum abest, ut diem longum esse iudicet, quod potius horas brevioribus morulis, quam soleant, praeterisse causetur. Ita spiritualis vir deliciis purissimae contemplationis perfusus, obliuiscitur dierum vitae suae, quos, quia caelestes consolationes angustat, non tam transire quam volare conqueritur. Hinc magnus Antonius orans, & has divinas voluptates experiens, cum solis ortus coepisset infundi, solebat proclamare: Quid me impedis sol, qui ad hoc iam oritur, ut me ab huius veri luminis abstrahas claritate? His videlicet quetimoniis, noctem, quam contemplando transegerat, brevitatis accusans, & solem ab oratione abstrahentem, & ad aliquam necessariam occupationem vocantem, compellans. Verè iucunda vita, quae vitam mortalem abbreviat, non aliquid ex eius specie demendo, sed mentem nostram summis voluptatibus inescando. Iucunda vita, qua Deo inhaeremus, & fonti immensa suavitatis immergimur. Quid enim prohibet, o homo, si tibi hanc vitam agere, licet inter huius mundi miseras commoreris, illud Ambrosij dicamus: Potes & hic esse, & adesse ad Dominum. Si illi adhæreat anima tua, si post ipsum cogitationibus tuis ambules, si fide, non specie, vias eius sequaris, si ad ipsum confugas. Est enim refugium, & virtus cui David: Ad te confugi, & non sum deceptus. Mirabilis profectò vitae suavitatis, qua vitae huius molestias effugimus, sollicitudinibus & curis eximimur, & simul merita cumulantes, Angelorum deliciis, & suavitatem replemur.

De fine vitae contemplativae.

CAPUT XXIX.

SICUT vita contemplativa alia est à vita activa, ita proprium finem habeat necesse est à fine activae vitae diversum, quem contemplator debet habere perspectum, ut in illum officia sua dirigat, & ipsum magna assequi vigilantia contendat. Hic finis est, mentem ab omnibus terrenis desideriis, & cogitationibus emundare, & Deo intellectu, & affectu atque imitatione coniungere. Quem Ioannes Cassianus hac oratione nobis exposuit. Eremita (hoc est contemplativus) perfectio est, exutam mentem à cunctis habere terrenis, eamque quantum humana imbecillitas finit, unire cum Christo. Quem virum Ieremias propheta describens, Beatus inquit vir, qui tulit iugum ab adolescentia sua, sedebit solitarius, & tacebit, quia levavit se super se. Psalmista quoque, similis factus sum pellicano

Cass. col. 19. c. 8.

Ier. 3. 27.

Psalm. 101. 7. & 8.

A solitudinis, vigilavi, & factus sum sicut passer solitarius in tecto. Non solum autem ex sancti patris auctoritate, sed ex natura quoque humanorum actuum cognitio huius veritatis elicitur. Sicut enim naturam sentiendi animalibus attribuit, ut quae mala, & sibi noxia, sese perceiverint, fugiat, & respiciat, & quae bona, & propriae sustentationi congrua, senserint, quarant, & accipiant: Ita Deus vim intelligendi Angelis, hominibusque concessit, non solum ut intelligat, & in rerum cognitione sistant sed ut ea quae cognoverint, si mala esse, & virtuti adversa deprehederint, recusent, & odio habeant, si verò bona, ac sanctitati consona, & cupiant, & diligant. Desiderium autem, & dilectio rei amatae, adhuc mentem non satiat, donec res rem amatam possideat, eiusque praesentia delectetur, eique prout possibile fuerit, immergatur. Atque adeo cognitio in hac vita propter amorem est amor verò propter unionem, qua bono iungimur, ipsaque secundum nostrae naturae capacitatem possidemus. Cum ergo vita contemplativa, ut nomen ipsum designat, in rerum consideratione posita sit: manifestum est, quia peccatorum malitiam, & fedtatem cogitat, ut ea odio habeat, & fugiat: Creaturam verò angustam, & minimè satisficientem naturam considerat, earumque exilitatem & mendacitatem meditatatur, ut ab eis animi desideria & cogitationes auertat, tamquam à rebus, quae humanam capacitatem explere non possunt. Dei autem naturam, pulchritudinem, atque innumerabiles perfectionum divitias contemplatur, ut mentem rebus terrenis exuta, ad desiderium, & amorem Deitatis efferat, & ad quaerendam divinam unionem inflammet. Ideoque magnus pater Gregorius, non tam per actiones intellectus, quam per charitatis affectus, voluit contemplativam vitam describere. Quia nimirum omnis consideratio, non propter se ipsam suscipitur, sed ut ea, tanquam instrumento mens ad amorem supernorum dirigatur. Verba huius sancti Doctoris sunt. Contemplativa vita est, charitatem quidem Dei, & proximi tota mente retinere, sed ab exteriori actione quiescere, soli desiderio conditoris inhaerere, ut nihil iam agere debeat, sed calcatis curis omnibus, ad videndam faciem sui creatoris animus inardescat, ita ut iam non erit carnis corruptibilis pondus, cum merore portare: totisque desideriis appetere, illis hinc inde Angelorum choris interesse, admisceri caelestibus civibus, de aeterna in conspectu Dei incorruptione gaudere. Sic profectò ille dicit, non quo ab hac vita consideratione excludat, sed ut Dei amorem, & caelestes affectus, sine & scopum astruat. Defectiva namque, & manca est cognitio, quae affectum non excitat, & odium mali, atque amorem boni non generat, & parum Deo placet, si cognoscamus, dum ex cognitione non assurgimus, ut mala detestemur, & bona quaeramus, & diligamus. Imò scriptum est. Servus qui cognovit voluntatem Domini sui, & non preparavit, & non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis. Tatum abest, ut ieiuna consideratio sufficiat, quod potius ad opus erit, si minimè ad eam voluntas, & vita se conformet. Et rursus Petrus Apostolus ait. Ministrare in fide vestra virtutem] hoc est, bene operandi fortitudinem. Cuius multa numerasset bonarum actionum augmenta, quae ex fide, ac Dei notitia debemus colligere, subinfert: Haec enim si vobiscum adsint, & supererit, non vacuos nec sine fructu vos constituet in Domini nostri Iesu Christi cognitione. Nam, qui sola consideratione nutritur, & eam in puritatis ademptione non dirigit, exerts fructuum profectò manet, sicut ille, qui sanitatem non assequitur: cum tamen amiserit medicinam. Nec non & dictum est

Greg. lib. 14. in Ezech.

Luce. 22. 47.

2. Pet. 1. 5

Ibidem 8.

A. For. 1. 11.

Apostolis cum in ascensione Domini contemplationum personam gerebant: Viri Galilaei quid statis aspicientes in caelum? Hic Iesus, qui assumptus est a vobis in caelum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum ascendentem in caelum. Peregrini adhuc estis, non incolae, statum habetis non manentium, sed transmigrantium: Galilaeus quippe transmigratorem significat, quid igitur solo conspectu caelorum implemini? Quid sola supernorum contemplatione satiamini? Imo potius cogitate, quia hic Iesus, qui modò praefert dignitatem regis ascendentis, postea iudicis descendentis auctoritate ostendet, cui universi mortales sunt rationem suorum actuum reddituri. Haec autem cogitatio efficiat, ut caelorum aspectum, non in solam admirationem, aut solam aspiciendi voluptatem, sed in mentis vestrae profectum dirigatis. Contemplativa ergo vitae deditis, hanc Angelorum ammonitionem consideratis, sciat, suae institutionis scopum, non ieiuniam esse rerum diuinarum cognitionem, sed mentis tranquillitatem & puritatem existere. Illam Chrysostomi sapientem sententiam expendat: Proinde, si quis desiderat videre Christum, si quis dolet quod illum non viderit, hoc Angelorum auditio sermone, Sic veniet, vitam admirandis virtutibus componat, & omnino visurus est, quem desiderat, nec frustrabitur suo voto.] Contemplatione in creaturarum despectionem, in Dei amore, in virtutum perfectionem, atque in veram properet sanctitatem, ut ex hac obscura Dei notitia, ad claram & perspicuam cognitionem transferatur.

Chryf. Es. 2. in Act.

Sed istum vitae contemplativae finem (quia eius notitia summi momenti est) adhuc exquisitius & subtilius explicemus. Ad hoc profectum vita contemplativa tendit, ut mentem hominis ab omnibus rebus creatis abstrahat, & quasi in quadam temporalium morte constituat. Quemadmodum enim mortuus nihil humanum cogitat, nihil terrenum cupit, ad nullam rem quantumvis pulchram, quantumvis pretiosam, aut excellentem afficitur, sed inter epulas, inter opes, inter honores inter alias corporis voluptates, omnino mortuus iacet, nihil istorum bonorum exoptans. Ita contemplativus omnium infimarum rerum cogitationes abiiciat, desideria fugiat, & delicias, comoditates, atque honores, tamquam ad se nihil attrahentes, omnino contemnat. Huius vox sit: Veruntamen existimo omnia detrimentum feci, & arbitror ut stercorea, ut Christum lucrifaciam.] Si enim primo loco hanc generalem rerum terrenarum despectionem non acquirit & a proprio corde, non solum cupiditates, sed etiam cogitationes saeculi fugare conatur, neque ad altitudinem sanctae contemplationis ascendet, neque in destinationem optatam propriae sanctitatis perveniet. Egregia namque vita contemplativa est, sibi soli vacare, ut inanes quis rerum mundanarum cogitationes euoluat; desideria propriae comoditatis enutriat, & oblata occasione, honores, & dignitates, & onus praelationis ambiat. Huiusmodi sane ego contemplativum non iudico, sed segnem, & inertem existimo, qui nec manibus laborat, nec corde (ut par est) in rebus diuinis se occupat. Qualis enim erit cordis occupatio his miseris affectibus compediti, nisi infirma, tepida, & desidiofa? Iste pennas habet, non aquila, sed struthionis, quae ad ornatum, non ad volatum deferunt, quare inter aues imundis numerabitur. De illo mystice legimus. Pena struthionis similis est penae herodij, & accipitris.] Pennas habet, id est, externum monachi habitum, silentium, & cellam, & horas

philip. 3. 8.

Dem. 1. 4. 15. Job. 39. 13.

A contemplationi destinatas. pennas autem rapacium affimiles, sed neque in altum volat, nec volando eam ad sustentationem captat. O quam verè iste ad se ipsum applicare poterit, quod Hugo Victorinus humiliter dixit: Quali struthio volatum simulo, sed tamen pedibus terram tango. Volito habitu, sed terram tango affectu. Penna siquidem contemplationis a terrenis non eleuat, quem corpulentia carnea fragilitatis pondere suo grauat.] Enitatur ergo vitae contemplativae sectator res omnes creatas a suis desideriis & cogitationibus ablegare, ut contemplationis pennis valeat infimum terrae locum deserere, & in supremam caelestium rerum regionem ascendere.

Deinde postquam vita ista animam a rebus terrenis abstraxit, ad illud considerationem dirigat, ut ea sordibus creaturarum defecata, ad caelestia desideria efferat, & ad Dei amorem, & charitatis feruorem extollat. Omnis enim intelligentia nostrae inquit, quae summum bonum meditatur, & iam meditata, simplici intuitu contemplationis aspiciamus, hanc est fructus editura, ut summi boni cognitio amorem excitet, & virtutum internas functiones, & spirituales pulchritudinem in nobis pariat. Da mihi intellectum (ait eximius contemplator David) an solum, ut intelligam: non, sed ut discam mandata tua.] Et iterum: Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam, non quidem, ut in persequutione persistam, sed ut custodiam illam toto corde meo.] Cum enim quisque legem scrutatus fuerit (inquit Augustinus) & ad eius alta pervenerit, in quibus tota lex pendet, profectum debet Deum diligere ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota mente, & proximum suum tamquam se ipsum. In his enim duobus mandatis tota lex pendet, & Propheta. Hoc videtur promississe, cum dixit: Et custodiam illam in toto corde meo.] Interrogemus etiam Bernardum, ad quem finem anima verbum salutis consideratione, & aliis actibus intelligentiae inquirat. Et respondebit nobis, non alterius rei gratia, quam propriae reformationis, & puritatis obtentu. Eius verba sunt. Quarit anima verbum, cui consentiat ad correctionem, quo illuminetur ad cognitionem, cui innitatur ad virtutem, quo reformetur ad sapientiam, cui conformetur ad decorem, cui maritetur ad fecunditatem, quo fruatur ad iucunditatem.] Istud igitur anima contemplatione nitatur ad aspiciendum caelestium desideriorum feruorem, virtutis decorem, amoris pulchritudinem. Et quod magis in istis profecerit, tanto amplius se credat in contemplativa vita profecisse. Iustus enim meditatus est in lege Domini die, ac nocte, & omni tempore, quousque oblata occasione eam est persecutus, non quidem ob aliud, nisi ut sit tamquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo.] Fructus iste virtutum esse debet meditationis effectus, fructus amoris sit tantae irrigationis fetus, & partus. Ad quid enim spiritualis ista arbor in cella paradiso plantatur? Ad quid tot rivus aquarum, hoc est, meditationum sanctarum torrentibus, imò, & fluminibus irrigatur: nisi ut fructus virtutum ferat, & praecipue, sua missimi amoris pomi producat? Sic ad finem optatum suae quietis, & contemplationis perveniet. Meritoque dicemus de illa, quod in Osea scriptum est: Vitis frondosa Israel, fructus adaequatus ei.] Vitis frondosa est anima in rerum caelestium contemplatione occupata, quia sanctis meditationibus, quasi frondibus decoratur, & eruditus cogitationibus velut pampinis ad maiora distenditur. Fructus autem adaequatur ei, cum istae cogitationes, desideria virtutum pariunt, & quasi pampini, & frondes, ipsas virtutum

Hugo lib. 2. de clau. animae, c. 23.

Psa. 118. 73.

Ibid. 34.

Aug. in Psa. 118. serm. 11.

Bern. ser. 85. in ant.

Psa. 1. 3.

Osea 10. 1.

actiones

actiones, velut suauissimos fructus operiunt. Frondes in vinea sine vuis, non satiant, & meditationes, reru celestium minime sine fructu puritatis delectant.

Postremò contemplatiua vita, diuinam vnionem quærat, necesse est, vt ita vt ex intelligētia ad affectū virtutis transeat, & ex affectu, & interna exercitatio- ne virtutum, in sponsi amplexibus requiescat. Audi animam contemplatricem, sua contemplatione finem istum assequentem. Inueni, quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittā.] Primò in lectulo cordis sui quæsiuit sponsum, nec illum inuenit. Deinde, per vicos, & plateas quæsiuit dilectum suum, nec etiam inuenit. Postmodum vigiles custodientes ciuitatem, de dilecto interrogat, nec aliquid, quod satisfaciat, respondent ei. Hæc omnia ad solum intellectum pertinent. Eius enim est inquisitio: qua Deū iam in nobis ipsi, iam in creaturis inquirimus, eius est & interrogatio, qua Prælati, & spirituales magistros de sponso interrogamus. Ad hæc: Inueni (inquit) quem diligit anima mea.] Hoc iam affectui tribuendum est. Affectus namque siue desideriu, est, quod Deum veluti absconditum manifestat, & quali longè positum ad nos adducit. Quare desideriu pauperum exaudiuit Dominus, præparationem cordis eorum audiuit auris tua.] Audit, inquam, desideria clamantia, & præparationes cordis, hoc est, affectus volūtatis, vociferantes, & opem efflagitantes auscultat, & tamquam tenera mater paruulo clamanti, & lugenti se benignissimè ostentat. Tandem amatrix sponsa, hæc dulcissima Domini inuentione, nec dum expleta, amplius quærit, amplius exoptat, intimam vnionem suspirat, dicēs: Tenui eum, nec dimittam.] & hūc finem esse cōtemplationis designat. Sed quæ est ista vnio, quā vitam cōtemplatiuæ scopū astruimus? Certè non est illa vnio, quā nonnullæ anime puræ, & à vitis liberatæ, solent ad breuem morulam in oratione sentire. Hæc enim non est temerè, & præsumptuosè affectanda, sed si à Domino offeratur, diligenter & humiliter accipienda. Est igitur vnio, qua Deo per voluntatis concordiam, & per virtutum imitationem copulamur, quā vnuerſi sine periculo quæruūt, sine nota præsumptionis exoptant. Hæc vnione tenetur Deus. Vnde Richardus, ait: Manet in illa anima Christus, quæ virtutes eius possederit, humilitatem, mansuetudinem, patientiā, obedientiam, & charitatem. Et item, quæ mandata eius seruat, sicut ille ambulauit, & ipse ambulat. Si quis diligit me, (inquit) mandata mea seruabit, & pater meus diligit eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.] Talis ergo, & verè diligit, & Christum in domum mentis introducit. Vnio voluntatis est, cum id cōstanter volumus, quod Deus vult vt velimus, & id animosè respiciamus, quod Deus iubet, vt nolimus. Sic profectò Domino pacis vinculo necimur, & vnum cum eo efficiamur, non natura, sed volūtatis, pacisq; concordia. Pulchrè enim dixit Leo Papa: Quid est, dilectissimi, pacem habere ad Deū, nisi velle, quod iubet, & nolle, quod prohibet? Si enim humanæ amicitie pares animos, & similes expetunt voluntates, nec vnquā diuersitas morū ad firmam potest venire concordiam, quomodo diuinæ particeps erit pacis, cui ea placent, quæ Deo displicēt, & iis appetit delectari, quibus illū nouit offendi? Non est iste animus filiorū Dei, nec talem sapientiā recipit adoptiua nobilitas.] Hoc itaq; est Deo in cōtemplatione vniri, eius præceptis subiici, cōsiliis subigi, inspirationibus parere, & id siue prosperū, siue aduersum complecti voluntatis affectu, quod Deus in nobis, aut de nobis decreuerit ordinate. Vnio verò imitationis est, cum Dei Patris, Filiiq; eius Iesu Chri

30 lib. s. clau. m. c.

118.

34.

18. 11.

ser. m.

19.

10.

Cat. 3. 4.

Psal. 9. 17.

Richar. in cant. c. 6.

Ioan. 14. 23.

Leo, ser. 6. m. natal. Domin.

A lti perfectiones ad nostram vitam transfundimus, eaque operatione imitatur. Cum scilicet hoc oratione, & contemplatione cōsequimur, vt simus humiles, mites, obediētes, tractabiles, puri. Deo intellectu & affectu adherētes, sicut Christi Ies⁹, & verbo docuit, & vitæ commonstrauit exemplo. Istū esse scopum vitæ cōtemplatiuæ, sanctissimus Dionysius Richelius nō semel affirmat. Quodam loco ait: Innotescit ex his, quoniam quo super singulari, solique Deo solitarius vicinio est, irēmque cōformior, eò præclariorem ipsius imitationem sortitur: est autem proximus Deo. Sin autem, vanum vtiq; ab omnibus loco se segregat, si non vitam quoq; pariformiter à cunctis elonget, eamq; liberio rem ac sincerio re possideat. Igitur verè solitarij, hæc altissima, atque finalis vitæ perhibetur perfectio, quatenus purè, & vti nomen eius locuſq; insinuant, excellentissimè assimiletur Deo, adorando, & sancto.] Et rursus alio loco, inquit: Hic est finis solitaria vitæ, in sæculo isto Deū excelsum, & benedictum tam purè ac stabiliter cōtemplari, tamq; feruenter & indefinenter diligere. & hoc solitarij professio proprium habet, Deo tam perfectè & assidue adherere, affici, frui, amplecti, sicq; vitā Angelicam & celestem inchoare in teris, tam copiosè & experimentaliter futurā beatitudinem in illo exilio prælibare, tam dulciter prægustare, quā dulcis est Deus, supergloriosissima Trinitati tam gratiosè assimilari, tam perfectè configurari, imò sic vnum fieri, & esse cum ipsa.] Cōcludamus ergo, in vita contemplatiua intellectus cōsiderationem esse medium, instrumentum, atque subsidium finem verò esse veram virtutem, animi puritatem; Christi imitationem verissimam. Ad eò, vt cōtemplatiuus, in suis cogitationibus, desiderijs, actionibus, Christi Saluatoris cogitatus, desideria, & actiones referat, quæ ille amauit, diligit, quæ ille pro nihilo duxit, contemnat, & non tam verbo, quam vita, dicat: Viuo ego, iam non ego, viuūt verò in me Christus.]

Dyon. lib. de vita cō. sine solit. art. 2.

Dion. lib. de laude vitæ solitaria. art. 4.

1. 2. 20.

De preparatione ad vitam cōtemplatiuam.

CAPVT XXX,

N I M A M, hunc præstantissimum finem per vitam cōtemplatiuam adepturam, & actionibus eius, quas statim in medium producemus, vacaturam, necesse est prius disponi, ac preparari. Quemadmodū enim cithara, aut lyra prius temperanda est, quā pullantia, si harmoniam editura est, atque concentum, ita anima prius paranda est, vt creatorem dignè laudet, ei que affectibus & desiderijs adhaereat. Elisabeth ad suscipiendam diuinam illustrationem, instrumenti musici concentu separat, & mentem à rebus terrenis auellit, & ad pacem tranquillitatemque componit. Denique, adducite mihi (inquit) psalterem. Cū que caneret psalteres, facta est super eum manus Domini.] Sic animus, nonnullis adiumentis tranquillandus est, & quibusdam purgationibus alleuiandus, quò ad superna voler, Deum, & arcana celestia cōtemplatur, internisq; auribus diuina alloquia percipiat. Qui ergo vitæ cōtemplatiuæ desiderio tenetur, eiusque vult institutum arripere, oportet pretium est, Domino ad hoc vitæ genus vocari; Nam si vocatus non est, illud Salomonis est sibi omnimodis obseruandum. Ne erigas oculos tuos ad opes, quas non potes habere, quia facient sibi pennas quasi aquilæ, & volabunt in celum.] Quam sententiam Venerabilis presbyter Beda, de

4. Reg. 3. 15.

Pron. 23. 5.